Gazar byriin prolitaarinar, negedegtii!

Janvaari 5
1934
№ 5 (1156)
DEEDE-YDE KOTO
Ceentrsojuuziin, 19.

BUR-MONGOLIIN YNEN

BK(b)N Bur. MK, BMASSR TGK ba Burprofsoviin eder byriin oorgan

15410 ərkətə kolkoozçoniigi ynieetei bolgoko

Odoo, BK (b) Namiin Buriaad mongol moziin 10 dugaar konfereenca neegdeed, mənəədər dərbədəki ədərtəə əəriingəə kədəlməri jabuulza baina. Ene konfereenca deere zəblən kelcəgdəke gol çukale asuudalnuudiin negeni bol socialiis mal azaliigi kəgzyylke çukala jabuulganuud tukai asuudal mən bolno.

Odoo yjede nam ba zasagiin gazariin togtooliin josoor bykii kolkoozçoniigi ynieetei bolgoko geze jabuulagdaza baigaa çukala kemzee bolbol socialiis mal azaliigi kəgzyylkiin ba kamagiin tyryynde kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgoko gesen zorilgotoi baika tula, tus konfereenca bol enyyn tuşaa əərəə jikeken sanal tabika josotoi azai,

Tyryy jabaza baigaa mozonuud bol kolkoozçonii ynieegyi baidaliigi əni usadkaad baina. Manai Buriaad Mongol respyyblig bol mal əskəbəriiin azaltai baika tula, ene keregiin talaar tyryy zergede jabaka josotoi baisan bolboç koino kozomdogçodtoi zergeşezə jabana. Enyynii uçar şaltagaani bol juub gekede kamagiin tyryy mənəə tus konfereenca deere kelcegdeze baigaa Z-S kizaariin ba dotoroo manai moziin namiin amki amagalan bişe baidaltai baisanaas bolno geze keleke keregtei.

Manai respyyblig bol əərlingəə azakuin caaşadaki karaa tələbləə geər bol soveed kolbooto dotoroo tomokon mal azaltai baazanuudiin negen mən bolko josotoi ba bolzo çadakaç baina.

Manai respyybligiin 10—ziliin olgoor daşaramduulan namiin TK bol əəriingəə ilgesen amarçalgiin telegraama dotoroo „Buriaad Mongol respyyblig bol SSRK-iin tomokon mal azaltai baazanuudiin negen bolko josotoi"—geze bidenii əmənə aikabtar çukala yyrge tabisaniigi bidener martaka josogyi.

Ene yyrgiigi azal kereg deere bejelyylen gyicedkeke jabadal bol kojor şugamaar jabuulagdaka josotoi.

Nəgeni bol kolkooznuudilgi emkidkeliin ba azakuin talaar bəkizyylke, kamtalsan maliin too tolgoiigi kurdanaar əskəzə oloşoruulko tyynii çanariigi saizaruulza, açag olziigi nemegdyylke bolno.

Nəgəədəni: kolkoozçon bykənigi kubiiini medelde maltai bolgozo, tyyniigi mən kurdaar əskəkə bəgəəd, eneni bol manai endeki ysloovi dotoroo kolkoozçoniigi çanga çadaltai bolgokiin dəkəm nəkəcəl mən bolno.

Kerbee bidener kolkoozçon bykəniigi əəriini kubiiini medelde maltai bolgobol, tedener bol odoo yjiin baidalaas nileed sainaar aza suuka bəgəəd, kamtalsan maliin serəgəəs əəsədiingəə kubiiin keregte keden olon maliigi gargaşal dag baisanaa jadakiin cagta ecəə ryylze çadaka bolno.

Jərə, ynieegyi kolkoozçoniigi ynieetei bolgokoni jamar udkatai ba zorilgotoi baisan tukai ken by ken saitar medeze baika tula, tyynii tuzai oloor şaşasanii kereg ygei azai.

Mənəə yjede manai kolkoozçon bol əmçətən kedii, çineen maltai baisan, tyynees baga bişe maltai baina. Odoo yjede Burrespyyblig dotoroo kolkoozto orson 70255 ərkə ailnuudaas 15410 ərkə ailnuudni əəriingəə kukiin medelde yniieeoyi baina. Ene bol bykii kolkoozçonii 21,9% ynieetei bolgoko tukai yyrge tabiza baina.

Tus byri aimaguud dotoroo yniieegyi kolkoozçonii tooni jamar bainab gekede ton bagani Jaruunlio aimag, tende bykii kolkoozçonii 8,2% ynieegyi baika ba jiken bol Bargazanii aimag bolno. Tus aimag dotoroo bykii kolkoozçonii 46% ynieegyi baina.

Manai respyyblig dotoroo kolkoozçonii ynieegyi baidaliigi usadkaka kədəlməri ton muu jabaza baina. Kizaariin emkinyyd bol tugal kontragtavaalka təsəb ba tyynde somologdoson məngiigi ton oroitozo (no,aabrj sarada) ilgesen bəgəəd, enyynii yndese deere ede kontragtaaciin təsəbiigi ba məngən zeeliigi arai geze dekabri sariin ekin kagasta manai respyybligiin iojoon aimag bykende kyrgegdesen baina. Iime buzagai unzagai nobço jabadal uçarsanii ecesee, ede təsəbyyd kədəə nutagta ali zerge bejelyylen gyicedkegdeze baisan tukai nəgeç medee ebtaadyi baina.

Gebeç SSRKiin AKS ba BK (b) Namiin TK togtool garsan cagaas koişo mənəə egce kojor sara bolood baikada, iime nobçoor unzagairaza baikani teseşegyi. Manai respyyblig dotoroo ynieegyigi usadkaka jabadal engərçə 1933 onii niuurta jərənkiidəə dyyrgegdeke josotoi baisan bolboç ene yyrgiigi bidener gyicedkeze çadabagyi. Respyyblig dotoroo 6 sara kyrter nasanii tugalnuud 50053 tologoi baina. Təsəbiin josoor 1933 ondo 13360 tugalnuudiigi kudaldeza abka ba kantragtavaalka baisan bəgəəd, Agiin, Koriiin Alairiin, Bookonii, Jaruuuiin, Kiaagtiin, Tynkenii aimaguudta ene təsəb gyicedkegdeed baikadaa tus aimaguud dotoroo ynieegyigi byrimesən usadkagdaka baisan bolboç tus yyrgiigi bidener dyyrgeze çadabagyi.

Tugal kudaldan abka ba kantragtavaalaka keregte 1,326 milioon təkərig karegtei baisan. Ulas gərənii zygees manai respyybligte ene keregte zoriuulan 358,6 mingan təkərig məngən zeeli əgtəbə. Ene jike zeeliigiigi ton zəbəər gargaşalka tukai otoldoko keregtei. Maliin əbəlzəlgiin ekilke yjede, bykii aimaguudta malaar şagnaka ba maliin iəliin əsəltiin 20% bagtaan təsəbəəs gaduur kudaldaka kemzeenyyd əngərgəgdəzə kolkoozçon do 161 aduun. 1271 yker, 1710 konid 833 gakainuud taraagdaza əgtəsən baina. Tere tula, ene yyrgiigi dyyrgekeni nileed kilbar bolson baina. Mənəə 1933 on dyyreed baika tula kantragtaaca klisenii tusa ygei mənəə tugalnuudiigi kudaldan abça kolkoozçondo ceke əkə ba yldegçiini ene 1934 onii teləər kangakiin tula kantragtaaca klike keregtei,

Kiaagtiin ba Selengiin aimaguud metiin tyryy jabagçadta zergeçen, olon niitiin dunda oilguulka kədəlməri sainaar jabuulza, maka, syy, toso tuşaaka tukai nam ba zasagiin togtooliigi kolkoozçon ba əmçətən bykende oilguulza, ynieegyigi usadkaka kədəlməriigi socialiis məriicəəgiin temdeg dooro əngərgəkə keregtei. Enyynde saad klike gesen angiiin daisanii koroto sybegçelgede eris katuu cokidoco əkə keregtai. Mənəə bolzo baigaa namiin moziin 10 dugaar konfereence bol enyyn tuşaa jikeken sanal tabika josotoi. Aikomuudiin kədəlməriigi ene talaar cegneze yzəed, kolkoozçonii 15410 ərkətənii ynieegyi baidaliigi oiriin cagaa usadkakiin çukala kemzeenyydiigi tələbləkə josotoi.

BK (b) Namiin kizkomiin sekretaar nək. Koorşonoviin iledkeliigi daguulan keleqçed

Nək. Tydebiin yge

(Kiaagtiin aimagaas)

Nək. Koorşonoviin iledkelees daşaramduulan kelebel, tuiliin jikenuud ilaltanuud baibaç, ZS nam emkiin azal jabuulgada jikeken dutuu dunda zyilnyyd baina. Bi bol Kiaagtiin aimagiin kolkoozuudiigi əəsedəə ceberleke jabadal tukaida togtozo kelene. Ene keregiigi bejelyylkede manai tende bol nileed nugalaltanuud bolson geze ceke kelke keregtei. Zişeelkede: Ara Kireetiin somondo aikomoos jiresen itegemzeten Bazariin gedeg nege kolkoozoos 34 yrkete ailiigi niudargaçuud geze sanamzalsan deereesenı tere kolkoozoos niudar gaçuudtai kamta ygeitei çadaltan ceberlegdesen baiba. Tere nugalaa kiigçe Bazariin bol odooç kyrter çeme abaa ygei baina.

Mal azaliin tukaida keden yge kelebel yker maliin tooni aikabtar korobo. Zişeelkede: Sybogta Kara jaastain somonii nege kolkoozdo baga ygei konin 400 tologoi, yker 150 tologoi koroson baina. Syylde ni medekede tere kolkooziigi angiiin daisan oroilood baiba. Minii sanakada nək Koorşonov bol iimenyyd asuudalnuudta dutamagç kelebel, dyyrgeltiin ygede kelene beze.

Basa, təbiin emkinyyd bol nutagiin emkinyydtei dutuu baricaatai baina.

Konctantiinoviin yge

(Bauntiin aimag)

NƏKƏDAA! Zyyn Sibiir kizaariin azayiledberiiin kədəlməriiin baidalaasaç karza bolko baina. Zyyn Sibiir Kizaar dotoroo altanii aza yileberi bol imagta çukala ud katai bəgəəd, enyynde namiin TK bol jikeken ankaral tabina.

Iime baibaç tus kizaariin altanii azal yilebberi bol zilees zilde təsəbəə dyyrgeke ygei.

Bidener bol Buriaad orondoç al tanii maltuuritai baina. Tiin bide təsəbəə gyicedkee ygeibdi. Manai rajoon dotoroo ziliin təsəb 75% dyyrzei. Zygeer Bauuntiin namiin emki bol yiledberiiin byteemze ji kedkeke ba əəriin yniigi kimdaruulka talaar amzalta dabasan bai baç jərə tus emki bol muugaar kədəlmerilsən azai.

Altanii aza yiledberiiin kizaariin emkinyydees kətəlberilke jabadalda amagalan bişe baidalani juu geişeb gekede kamagiin tyryyn ajaar kojor ziliin torşodo bodoto kətəlberi ygei baiba. Bidener bol kizkomoos zəbkən jərəmkii udkatai zaabari abadag baina. Kojordokini bol—dyyrgeltiigi şalgaka jabadal ygei. Tus zaabari ali zerge dyyrgegdeze baisan tukai kenç asuudag ygei.

Nəkər Konstantiinov bol Bauuntiin rajoondo ed tavaar ker zerge oçodog tukai kelene kojor ziliin torşodo ed tavaariin kangalta tasaldasan begəəd, mənəə IV kvaartalda bidener juuç ababa ygei. Ene bol kədəlməriçenii kyçen subalta bolko jabadal jiryylze baina. Mən tyyn çelen tekniçiski zasabariin keregcel əkə təsəbiigi dyyrgeke çukala baina.

Caaşaa nək. Konstantiinoviin kelekeni Bauuntada dətə şadar baisan geke juu ilangajaaBargazanii aimag bol altanii aza yiledberiiin əmənəki ujalgaa muugaar dyyrgene, tus aimagta altanii aza yiledberide zoriuulsan ed tavaar yrigdebe.

Z S. Kizaariin nam emki bol nəkər Raazymoviin kətəlberi dooro ene amagalan bişe baidalaas darui multarza tyryy zergiin emki bolzo çadana geze keleed nək Konstantiinov dyyrgebe,

Nək Tolstiik gegçiin yge

(Koto)

Bi bol kizaariin tedken kangaka tasagiin kətəlberi tukai ba Burmongoliin respyybligiin idee kooliin yiledberiiigi jaaza kətəlberilşsən tukai togtokomni.

Arki nerelgiin yiledberiiin təsəb cag yrgelze gyicedkegdedeg ygei. Kizaariin tedkangaka tasag ba kizaariin arakiiin treestiin zygees tyykei edleleer kangaka jabadalda jamarç kemzee cag dotorni abtasan ygei bəgəəd, oroosonii tariigiin kampaaniiin yjede jirekedeni çirelgiin ba kədəlməriçənii kyçen cəm fariigiin kədəlməride kangasan baika tula oroosoo çireke argagyi baigdasan baina. Enyy nees gadana, oroosoo təmər zamiin Taaleckiin salbarida abaaçaza orkisondo tyyniigi kiike saba—tulam ba kuçaka brezeente ygei deerees jike orooson gemtesen baina.

Tetkanarkomaadiigi operatiiv kədəlməride orolcokiigi korimzoldog baisan bolboç, bidenii tuslamza ygeigeer bəteəkegyi. Minii sunakada, idee kooliin yiledberiiigi operatiiv ba onco tokçoon kətəlkerilezə, cag yrgelziin tasaldalaas gargakiin teləə Buriaadmongoliin respyyblikte arki ba piivo nerelgiin treeste baiguulka josotoi.

Caaşani, tedken kangaka asuudal tukai kelede: Kizaariin tedkangaka tasag ba busaç kizaariin aza akuin emkinyydiin bideneriigi kətəlberilsən ton zigşyyritei bəgəəd [illegible]dkanarkomaadiin to tusamza egekedii faagtanuu ooto ulasiin ted[illegible] təsəbiin josoor bidendefevraali sarada 481 toonn taıka əkə gesen baikadani, kizaar bol oroidoo 341 toonn—71 proc. egesen. Maarta sarda 487 toonn baisaniini ajaikan geze 200 toonn egesen, Arteeli dotor 530 toonn baikadani 337 toonn egesen. Mai sarada 530 toonn gesen baikadani 391 toonn—74 proc. egesen Ijyylide 536 toonn talka əkə gesen baikadani, kizaar bol 380 toonn—70 proceente egesen baika juma.

Tere yidesen talkanii foondiigi Kizaar bol əəsədiingəə yzemzeer gargaşaldag baisan bəgəəd, bide nerte təsəbiigi gyiceeze əgədəg ygei baisan.

Saakar tukai: bidener IV kvaartalda kotiin kangaltada 160 toonn ba kədəə suurinuudta 228 toonn abka baisan aadla, ene ədər oroidoo 2 vagoon saakar abasan bainabdi.

Kabariin yjede konvencioon cengiin korimziin josoor gesen mete bidende Irkyytsk deereç saakar buulgasan jabadal baika.

Ene zigşyyritei baidal tukai nək. Mikojaanda medeecekees baitagai Təb komiteed ba Kinan baicaakada medeecesende manai nək Mikojaan bol tukai kizaariin emkinyyd te kemzee abça, karin, bidener Moskvaagiin təsəbiin josoor Ijyyli sariin 651 toonn gyiced abasan bainabdi.

Mən ene zigşyyritei jabadal tukai nək. Raazymoviin Deede-Yde jirekedent kelesende, enyynees koişo iime muukai zyilnyyd gargagyi geze kelesen baina.

Moskvaa. BK(в) NTK--nək. Staalinda

Buriaad—Mongoliin namiin emkiiin moziin 10-dugaar konfereence bol nam ba azalçan niitiin udaridagça çamada kaluun amarçalga kyrgene. Çinii bejeer Leeninii TK ba byko nam[illegible] aadiin bolşoviigu[illegible] respyybligee So[illegible] bolgoko i[illegible]

[illegible]e tyryytei BK(b) Namiin TK mandag!

[illegible]kein kubiskaliin udaridagça gurbadugaar Kominteerna mandag!

Konfereenciin priziidiym.

[illegible]kyytsk Kizkoom Raazymovto.

Burmongoliin namiin emkinyydiin moziin X dugaar konfereenca bol Kizaariin Namiin Komiteedta—negedygeer sekretaar—çamada kaluun bajariigi kyrgene.

Zyyn—Şibiiriin namiin emkinyyd bol çinii bejiin turşan çadaza olson kətəlberiəər amagalan bişe baidaliigi usadkakiin temecelde tyryyçiin amzaltanuudiigi tuilaba. Ene tyryyçiin amzaltanuudiigi bidenerç tuilalcaabdi.

Geegdendi Buriaad oroniigi Kolbooto ulasiin tyryy respyybligyydiin bolgoko josotoi gesen zaabariçini Buriaadiin bolşeviiguudaas gyicedkeke.

Kizaariin amagalan bişe baidaliigi usadkaka, Socialiiz baiguulaltiin ştaab—kizkoom mandatugai!

Kolbooto ulasiin byke delekein tyykete ilaltanundiin Leeninii Təb Komiteed mandag!

Namiin ba kədəlmərçən angiiin udaridagça nək. **Staalin** mandag!

Konfereenciin priziidiym.

Kaвaarovsk ADUTA—Bliyykerte

Buriaad Mongol mozodoki namiin X konfereenco bol Alas Dorono zygiin ulaan tugtagturs ıgaar aarmiigi kətələgçəbolko çamada bolşorvigiin koluun bajariigi kyrgene Jopoonii imperioliişmiin zygees bauu zebşegeer dobtko ajuul jireed Zaisan baidal dotoroo, namiin arban doloodugaar kuraliin urdatai sugalarssn bidenersanəəsədiingəəzergiigi namiin TK ba nək—Staaljniigi toiruulan byri jikeer zogsoonobdi:

Dutuunuudaa darui eris zailuulan, kojodugaar taban ziliin kojorkdoki zilde cosbaiguulaltiin ba oronoo kamagaalalgiigi bekizyylke tukai namiin zygees tabigdasan yyrgenyydiigi byrimesən bejelyylkebdi geze ujalga abanamdi:

Çaialiis baiguulaltiin froonto deere dorono zygiin kiliigi bekizyylkiin tələə temeceze, Buriaad Mongoliin bolzoviiguudiin atriaad bol tusagaar aarmitai kamtadaa tanai kətəlbəri dooro, kerbee imperialiistanar bidende dobtolbnl daiçalan orkoor belen baina.

Namiin konfereenciin Preziidiym

Selengiin MTS-iin ulas təriin keltesiin naçaalnig nək. Ookuniviin yge

Nək. Koorşonov bol ynekeeree bolşoviig josoor Kizkomiin kuuçan kətəlbərilegçədiin dutuunuudiigi ileryylbe. Mən namiin TK bol ton cagcooni Kizkomiin sekretaar nək Leonoviigi tuşaalaasani gargakiin tukaida togtool gargasan baina.

Mənəə manai zorilgo bol nək. Raazymoviin udaridalgaar əəsədiingəə kədəlməriigi şinedken baiguulka josotoibdi. Enyyn ygeigeer namiin zorilgiigi gyicedkeze bolko ygei.

Kizaariin traagtorceentriin zygees MTS-iigi baiguulkadaa nutagiini baidaliigi ba caaza yzəl ygeigeer togtoodog baina. Selengiin MTS bol təmər zamiin staancaas 100 kilomeetr kolo gazarta togtoogdoson ba zygeer 80% kolkooznuudni təmər zamda dətə baika juma.

Traagtorceentr bol MTS togtooko gazarnuudiingaa kolkooziin azal jabuulgiigi ilgabarilan karaza yzedeg ygei, malazaliin kolgooznuudta tariaalan azaliin jabuulga olgodog ba tendekiiin əbəsə nogoo, tezeeliin urgaciin kirzergiigi baicaaza yzedeg ygei baina. Uçar iime tula Burrespyybligte tuskai bejee daasan traagtor ceentr bii bolgoko zailaşagyi çukala azai.

Traagtornuudta şataaka tosiigi narin zəbəər təsəbləkə jabadaliin ygei baisan deerees MTS-iin kolkooznuudta tariaacokilgiin kədəlməri 15 ədərtə tasaldasan baika.

Selengiin aimagiin kolkooznuud bol Bookonii aimagta yresenii zeeliige əgəsən baigaad, ene tariaani bolzor dotoroo gyiced bucaagdaagyi yldəçesen bəgəəd, jərə ene zeeliigiin tariaan bucaagdaka jumuu, ali bucaagdakagyigeer batalagdaa jumuu?

Uçar iime tula Burrespyybligiin aradiin komisariaadnuudta əəsədəə bejee daaza medeke jabadaliini jike bolgoko çukala baina.

Odoo manai zorilgo bolbol namiin emkiigi yiledberi ba kolkooznuudta şuud dətəlyylke josotoibdi. Mən nək Raazymoviin meedeiigi kalan abça, gancal enyygeer bidener bol emkijee ynekeeree tyryy emki bolgozo çadana.

Pedagoogiin kaadra beledkeke yyrgiigi dyyrgekekdi

Kydriaavcv (potrbesor APJ) Agrapedinestedyyoiin erdemtən, prpeesornoriin, pedagooganariin ba bykii çuragçanariin əmənəəs maniia moziin konfereencad kaluun bajar kyrgenem!

IX ba X konfereenciin koorondoki kugacaa dotoroo Buriaad Mongol moziin namiin emki bol azakuin basojol botbosoroliin baiguulaltiin talaar niteed jike amzaltanuudiigi tuilaba.

Əəsədiingəə jabuulza baigaa azaliin azuu jike udka çanariigi bidener,kimgadaza oilgozo medee bidener əəsədiingəə beledken gargaza baigaa kaadriingaa çanariini çarzaruulka keregte gol sanalaa tabiza baina

Bidener bol əəsədiingəə zergede 34 udaarnigtai, surguuli yiledberiiin təsəb bol 95,5% dyyrebe, suragçanariin kiçeeldee jabalgani 95 5% erdemukaanii kədəlməriçədiin azaldaa jabalgani 100% bəgəəd, mənəə kədəlməriiin çanariigi gol tyzeg bolgood bainamdi. Namiin XVII kuraliin neremzede ştyrmova dobtolgo, erkim sain kateedra erkim sainaar surgaka, kədəə azaliin probleemiigi erkim sainaar şinzelke jabadaliigi çelen olko koonkursanuud sonoskogdobo.

Erdem uaanii kədəlməliçəd bol mozkomoos ba tyyni sekritaar nəkər Jerbaanovaas demzeerge abça baisan ba mənəəç abça baina.

Geke zuura, bidende dutuu zyilnyyd bii erdem ukaanii kədəlməriediigi bygedlini socialiis meriicəə ba udaarnigçalgada kabaaduulaa ədii, namariin naboorıin (surguulida abalga)təsəb oroindoo 30% dyyrzei.

Odoo yjede bidenii əmənə aguu jike yyrge baina—bidenii kədəlməriiin çanariigi saizaruulka, erdem şu zelelgiin azal jabuulka suragçanarın oilgoltiigi çangadkaka, socialiis meriicəə ba udaarnigçalgada 100% kabaaduulka.

Bidener namiin emkiiin kətəlbəri demzeerge dooro, pedagoogiin koodra beledkekeer əəsədiingəə əmənə baisan yyrgiigi byrimesən gyicedkeze çadakabdi geze taanariigi naiduulka bainam

Konfereenciin 2 doki ədəriin temdəglel

X konfereenciin kojordoki zasidaani janvaari 4 ədəriin əgləənii 10 cagta ekilde.

* * *

Konfereenciin ydeşiin zasidaani 5 cagla ekilze nək. Dampiliin tyryylegçe baiba. Nək. Jerbaanov bol Moziin komiteediin toocooto iledkeliigi kiize dyyrgebe.

Iigeed ydeşiin zasidaani dyyrebe.

Selengiin Sydoveebrfees nek. Mezeed konfereencada amarçalga kyrgebe.

Nək. Mezeeliin kelekeni, gadaadiin byrziiligyyd bol manai kolbooto ulasiin jikeken ilaltanuudiigi korotoigoor karaza baina. Gebeç, tuskai çadaqaritai erkim sain keeelməriçədiin manai soveed orondo jikeken stirkozo jiredeg baina. Soveeo kolbooto maoai ulasta socialiis baidal aikabtar ərgənəər jabaza baikadasi, faşiisiin germaanida erdem ukaaniigi temecen dobtolzo baina geze minii beje keleke baina.

Selengiin sydoveefi bol nege cagta jikeken tasaldaltai baisanaa odoo tereenees darui garaad əəriingəə təsəbiigi 117 % gyicedkee. Manai koişoodoo tabika zorilgo bol byke kyçee elsyylze teekniigiigi şudalka golodoso baga bolgokiin tələə temeceke—gebe.

Nək. Mezeeliin dyyrgekeni bol konfereencada kadaa əəriingəə kədəlməriigi erçemtei dyyrgeze tarakiigi naidana gene.

* * *

Nək. Məzeeliir amarçalgiin kaiuu konfereenciin zygees nək Jerbaanov kələbe.

Selengiinkin mal azal tukai gol sanalaa tabika

(Selengiin aimagiin BK(b) N AK sekritaar n. Maragtaajeviin jariaa)

Selengiin aimag bolbol Buriaad-Mongol respyyblgiin byke aimaguudiin negen tun jike maliin azaltaiç ba tariaalan azaltaiç aimag bol ko. Gol azaliin socialis mal beged, tere tula aimagiin byke na miin emkiin gol yyrge bol maliin teloo temeceke baisan.

Odoo sajakan engergegdeze dyyrsen. Byke namiin emkiin zergiin şalgaltiin yre yzegdekedee, aimagiin namiin emki bol niite deeree eesedingee azal kedelmeri deere socialis maliigi kegzyylke talaar kangaltagyi temeceseni todorozoi. Namiin ceberlelgiin komiisa bol eesedingee duradkal zaabari dotor ilangajaa mal azal tukai jikeken gol sanalaa tabina. Ten todorkoi ba delgerengyi zaabari duradkal egesen baika.

Ceberlelgiin komiisaa bol keden sariin yjede azallakada, eesedlin gee bodoto bijeer jabaza, namiin emkiin, mal azaliigi socialis josoor kegzyylke tukai azal kedelmeritei tanilcaza. Manai kedelmeriin Aiku btar jikeken dotuu zyiliigi ilergebe gekede. 1932 onii ijyyni sarada baisan toogos, 1933 onii sentiaab riiin 1-nii medeeger 5,5 procente koroson baiba.

Ene too bol juu keleneb gekede. Aimagiin byke namiin, soveedlin ba komsomooliin emkinyydiin socialis maliigi toogiin ba çanariin talaar kegzyylke tukai kangaltagyi azal kedelmeri kiiseniigi todorkoi ileken gerçelene. Manai aimagiin namiin emkiin onco çukala gol yyrgenyyd bol mal azal tukai bai san bolboç, tyyniigi keden udaa kelelceze, delgerengyi togtool abaç, cag bolzoltoni azal kereg dee feni bejelyylsengyi iime baidalda oroson şuu.

Tiigebeç syylçiin cagta namiin emki bol ceberlelgiin komiisiin duradkal zaabari. Men kizkomiin mozkomiin bolon RSFSR AKS-yn kete togtoolnuudiigi eesedlin eder byriin azal kedelmeride yndesen bolgozo, mal azaliin too tolgoi ba çanariigi kegzyylke zam deere ne ge keden amzalta tuilasan gekede: Maliin teliigi eskeberileze abasani eberte malaas 83,5%, enyynees ko rolto bolsoni 4,8%, kori jamaanaas 73%, korolto bolsoni 15%, moridoos 47%, korolto bolsoni 11% ba gakaigaas 64%, koroltoni 23%.

Maliin oroonii kampaani engergegdesen tukai kelebel: eberte mal 78 proc. konidiin 100 proc. moridiin 67 proc. ba gakain 66 proc. Zygeer syylçiin keden sara doto roo maliin too tolgoi oloçorzo bai na, tiigebeç korolto bolko bolson toogoo beglee edii. Manai namiin emkiin gol zorilgo bol ene ziliin niuurta koroson toogoo ilyyteigeer begleke. Aimag dotoroo kamta deeree 155404 tolgoi mal baika Kamtiin mal 109158 tolgoi ba kol kolkoznuudiin maliin feermenyyd dotor 32859 tolgoi mal baika gebe.

Edegeer tooto malnuuda beki tezeeliin baaza ene zil dotoroo bai guulagdasani Ene ziliin bajan urgacaas, manai aimagiin kolkooznuud bolşoviigoor azallaza. Cag bolzor dotoroo kereglegdeke too to ebesee kuriaaza abasan şuu. Negee talaasani ulasta ujalgata jo soor ebesetuşaaka teseb ene zil-

BK(b) N Selengiin aikomiin sekretaar, X konferenciin teleelegçe nek. MARAKTAAJEV

de, engeregçe ziliinkiees jikeken kengelelte egtesen azal.

Socialis mal azaliigi sainaar eskeberileke gesen bide: eberte malda 10%, moridto 6%, konidto 20%, gakaida 42%. Ene bol tog tomol noormoos ilyyte abka teseb, iigezeç kedelmeriikiigi Kız komiin sekritaar nek. Raazymov manaida jabakadaa zaabarilasan: Ene proceentiin koinoos namiin byke emki temeceke bolzoi.

de: syy tosotuşaalga dyyrsengyi Mal maka tuşaalga 92,7 proc. zy geer kolkoeznuud 100 proc. dyyrgeed. 1934 onii tesebte avaanca bolgozo 1 ba II dugaar kvartaaliin tesebiigi gyisedkedeg baina. Emçiin seegtor ba niudargaçuud tese bee gyicedkee edii aimagiigi gederge tatazai.

Odoo sajakan kedelmeriigee gyyrgesen aimagiin namiin IX dy geer konferenceа bol 4 dygeer MK pleenymiin ba bolşoviig neker Raazymoviin todorkoi ceke zaaba riaar yndese bolgozo. Ene çukala froonto deere kiisen alduugaa sur gaal bolgozo, bolşoviig josonii şyymzeleliigi erkileze. Namiin emkiin oirlin cagaa tyteeke ton çukala delgerengyi programa abasan.

Gol alduunuud gekede, manai namiin emki bol syyliin yjede mal azalaa biçan orkizo, keterekei ta riaalan azal telşe zoriigoo kandasan baina. Zizeelbel: aimagiin jikeken „Staalinii" komuuna 7000 çakam maltai baigaad, oroido 700 ga cab çalantai baisan. Iimenyyd yzegdel olonki kolkoooznuudta baisan. Tere tula ene ziliin kabarlin taril giin tesebiigi zokioozo kyrgeke dee, bidener gol sanalaa edegeer kolkooznuudta ideglin tarilga kii keer tesebleesemdi. Ene zebtei kekereg bolzoi.

Men mal azaliigi eskeberileke tukai kolkooznuud byride yiledbe riin teseb zokiooko bolzoi. Enyyn dotoroo maliin teliigi ene 1934 onii yjede, dunda zergeni iigeze eskeberileke gesen bide: eberte malda 10%, moridto 6%, konidto 20%, gakaida 42%.

Jerenkii deeree manai namiin emki bol mal azalda kangaltagyi azallasan baina. Zişeelbel „Manai-Kycen", „Erdem" g. m. kolkoozuud nsgen sara dotoroo kendeç medegdeke arga ygeigeer 347 tol gol koroson, basa 135 tolgoi gyy dees 12 tolgoi tel abka g. m. zig şyyrtei keregyyd todorozo. Zemete etegeednyydiin eris kemzeede oroson baina.

Tiiketei kamta bolşoviig josoor temeceze baisan kolkooznuud bai ka. „Socialis" komuuna 36 proc. „Ulaan Orongo" 31 proc, „Iskre" 33 proc. Staalin komuuna 15 proc „Bolşovig" g. m. malaa eskeze oloşoruulsan azal.

Tere tula, manai namiin emki bol eesedingee kedelmeriigi ce berlelgiin komiisiin duradkal zaa bariaar ba nek. Raazymoviin zaa bariaar yndeselee. IX dygeer ai magiin konferenciin şuud togtooliigi azal kereg deere bejelyylze. Oiriin keden sara dotor byke res pyyblig bol kizaar dotoroo negen tyryyçiin ba ziseete mal azaltai aimag bolko, bolkoç ujalgatai Enyynde bykii arga zyi baina şuu.

Enyynii urid mal azalda jabaka brigaadiigi toodoggyi ecesien kori mzolson, maliin azaltai brigaadiigi gol sanalda tabika tukai AK bol eris kemzenyydiigi abasan. Malaa dulaan bairaar kangasaniigi kelt bel—konidiigi 108 proc. eberte ma liigi 92 proc, gakaigi 100 proc. ba moridiigi 20 proc. zygeer mo ridiin baira baga kangagdasan Uçar bol enyyn dotoroo taliin bel şeerde jabadag sereg aduun orol coson uçar deerees bolzoi.

RSFSR ulasiin AKS togtooliin, men Kizkomiin ba Mozkomiin togtoolnuudiin yndeseer kolkoozonii emçete medelde maltai bol goko tukai namiin emki jikeken kedelmeri kiisen. Malgyi erkim kolkoozçon—udaarniguudiigi 531 tolgoi malaar şagnasan, şine abasan teliin 20 procceentoos 1256 tolgoi kolkooz çon eesenee busa aimagaas 420 tolgoi. Kamta deeree 2215 tolgoi mal egtesen baina.

Mal azalaas abtadag tyykei edle tiin talaar, ulasiin emeneki ujal ganuudiigi gyicedkeseniigi keleke

Doomiin somon Jaruuniin rajoon dotor tyryy zeregiin somon bolzo çadaka ba bolkoç josotoi

Namiin moziin 10-daki konferenciin teleelegçe ba Doomniin somsoveediin tyrylegçe nek. Oçiirovaatai jarildaan

Jaruniin rajoonii Doomniin so mon bolbol rajoon dotoroo byke jabulgiin talaar kojordoki suuriiç gi ezelne. Ene somon bolbol kem zyyriin talaar baakanç bolbol şild kedli çanartai somon bolno.

Ene somon dotor kojor jikenyyd kolkooznuud bii begeed, edenii negeni „Ulaan Tujaa" geze kedee azaliin arteel. ba negeedeni „Ulaan ogtiaabri" geze olzobori yiledberiiin arteel. Doomniin somon bolbol nam ba zasagiin gazaraar jabuulag daza bykii ulas teliin ba aza akuin çanartai kampaaninuudiigi zaag dasan bolzoo dotor algad ygei byrin teges gyicedkedeg azal.

Zişeelebel, ulastaa tariaa taşaiilg gi (190 tukai ceentnir) nojaabriin 7-nii sain ederiin urida gyicedkesen, mengen sangiin kampaaniin talaar abaad yrebel 1933 onii ekin kvartaal dotor 96 proc. II kvartbbl botor 116 proc., III kvartaal dotor 157 proc. ba IV kvart. dotor 157 proc. gyicedkesen baina.

Tyynçelen angiin arisanii beledkeliigi engeresen 1933 onii ekinii agnuuriin sizoondo erkim sain gyicedkeze zajoonii agnuuriin kol boonoos şagnal abasan begeed menee ecesiin IV kvartaal dotor uul beledkeliin talaar eris amzaltanudiigi dabasan ygei. Gebeç 1938 onii IV kvartaal ba 1934 onii ekin kvartaal dotor angiin arisanii beledkelgede eris kubilalta kiikiin tula byke agnuuriçaniigi emkideze oi tcigada gargasan baika jum. Gadna makanii beledkel, syy-toso-

nii beledkel ebese beledkel modo beledkel kangaltatai jabaza baina.

Doomniin somon bolbol mengen sangiin ba bişeç ulas teriin ba azaliin çukala kampaaninuudii gi cag bolzoo dotor amzaltatai gyicedkeze çadasanii tula BMASSR iin 10 ziliin sain ederer daşıram duulan aimagiin gyicedkeçe tei beleegeer şagnagdasan ba somonii soveediin tyryylegçe nek Oçiirovaa eeree 130 tek ed tavaar iin zyilinyydeer şagnagdasan, tyynii toocooçon 20 tek. edeer ba 40 tek. mengeer şagnagdasan.

Caaşaa gegeerel tukai nek. Oçirov aaqiin jarikani, men somonii „Ulaan tujaa" kolkoozlin azuuda 4 tasagtai anka şatiin surguuli bii begeed tus surguulida somon botorki surguuliin kasanii kyykes Cemj kanduul agdasan, surguulini bol amarç os ol ygei amzaltatai suralcal sangiin teseblgi gyicedkedeg ba tyyncçilen basa somon dotoroo 2 jigpyynkte bii azal.

Nek. Oçiirovaa bol bataraag ugiin ekener, 1926 on kyrter kynde suuza jabasan begeed, tere cagaas ekleen niitiin kedelmeride debzyylegden jabasaar ecestee Ene geresen onii maarta saraas uul so monii soveediin tyryylegçe bolson baina, Nek. Oçiirovaagiin tyryyleg çe bolkodo ene somon dotor el deb kampaaninuud tasaldoltai jaba za baisan ba „Ulaan tujaa" kolkoz bol angiin karşa etegeedne riin beleg dioroo şurgaza orood korto syiokelge kiize baisan uçar

Jaruuniin aimagiin Doomniin somsoveediin tyryy, X konferenciin teleelegçe nek OÇIIROVA

aas mal aduusanii too tologoini alkabtar oloor koroson bolon una ovaa bol tvryylegçiin tuşaal daaza abasan darui bişe somonii edeb

nalaa tabiza, jikenki kyçee kondullnobdi-geze nek. Oçiirovaa jar ina. Somonii soveediin gesvyy eceekenç bol „7 kyn" byke azaliin tasaguud deegyyr kubaarilan tabigdasan, nek. Oçiirovaa bol aimagaar egtesen daabari togtoolnuudiigi bolzor dotoroo ni damzag ygei gyicedkeke jaba daliigi d aiçalin jaçooi ketelbaril ze çadadag ba tyynde nutagiin nam komsomooliin yyrnyydiin gesyyd, soveediin idebkited erkim tuslamza kyrgedeg.

Odoo kabarta beledkeliin kedel meri şuumagai jabaza begeed, yresenii foondo baiguulagdasan, moridoo zasaka, casa togtooko, kokir şibke taraaka, maşiina zeb segyydee zasaka kedelmerinyyd erkilegdeze baina. Jere Doomniin somonii azalçan bol uridiin nyydel baidaltai malazatai baisanaa odoo tebkinesen baidalda orozo, kamtaarаа socializiigi baiguulza baisani sezeg ygei—geze nek. Oçiirovaa batalan kelene.

Enyynees kolşodoo somonii soveediin zorilgo bol ketelberiee şine meetodte zokilduulan byri şinedken baiguulza, kolkooznuudiigi ulas teriin ba azaliin talaar ulam byri bekizyylen kolkoozçoniigi ynekeer bolşoviig bolgoko ba kol koozçoniigi çangaa çadaltai bolgoko tuşaal udaridagça nek Staalinii zaabariigi dani bejelyylkede tula daiçalan oroko josotoi—geed nek. Oçiirovaa jariaagaa ecesiebe.

kited—nam komsomooliin geşyyd zer kamta gol ankaralaa „ulaan tujaa" kolkoozigi angiin karşa etegeednerees cebeflee eryyl bol geke keregte kanduulsan.

Meneeç somonii dotoroo kozomdozo jakasan tasag bol „ulaan tujaa" bolsoo bolzoo, tyyn tukai gol sa

Japoonii dain ceregiin şunakairal ulam syzerze baina

Mnskvaa, 4 (T) Dorono kizaar deere dain ceregiin yylen yskerze baina. Japoon ulas odoo sajakan bulimtarsan Manzuuraa ideze koto doo şinegeegee ygei baina. gebeç ke şine şine zebsegzyylelde beledke kiike abiaanuud Japoon ulasta ulam çangaar sonosdodog bolzo baina. Ene zebsegzyylel kiike ja badaliigi gancakan Japoonii cere giinkiin erine bişe, men Japoon orondoki ali olon faşils emkinyyd erize baina. Zebsegzyylelde zori-

uulagdaka ene keden zuugaad mi liioon tekerig menge bolbol te reentei tereengyi tuluur baidaltai japoonii azalçadiin kyzyyn deere açugdaka josotoi bolno. Japoonii kedelmeriçed bol zarimdaa faabri kaaşç garka erke ygei, eerlingee ezenii krepostnoi darlalta dooro baidagani bygedede medeetei be ze. Imagta enyynii saltagaanaar japoonii ulas bol eeriingee keter kei kimda baraagaar kamig gere nyydiigi kakaaza baina.

Gancakan kedelmeriçed bişe men basa Japoonii kedee toskonç ygeirçoo Kedee gazarnuudta yrgeliin yimeenyyd bolosgono. Ta riaçad bol pomeeşçiguudta areen da telekee arcasgaaza, gazar edlyyriigi kyceer buliaasgaaza baina.

Ene ulas oronii dotoodiin bai dal japoonii imperialiistanuudiin sanaagi zoboono. Iime deerees tedener busadiin gazar oroniigi bulimtarkaar zabtaza, Japoonii azalçad niitiigi tedenii gaşuudalta baidalaasani samaaruulkiigi kyseze baina. Iime deerees manzuuriin gaa bulimtaralgaar cadalgyi japoonii ceregiin etegeedyyd bol manai Dorono kizaar teeşe şydee ka biraza baina. Egeel komokoşog generaalnud ganca Dorono kizaar riigi çamiraiza, Sibiriigi uraal şile kyrter ezelkiin sanaaçalga garga na.

Bulimtaralgiin ezed şunakainaud enyyn tukai eesedingee sonio biçegyydte delgerengyieer geeze baina. Enyyn tukai nom debternyyd keelegdene. Dain ce regte beledkeke jabadal teleg dun daa. Dain ceregiigi sanaaçalan yys kegçed bol SSRK tei ene cagtaa e-ringee kojordugaar tabandiigi dyyngee ygei baikadari daisalda ka josotoi geze toolodog baina. Iimel kadai Japoonii ceregiin zavooduud eter seni ygei kedelme rileze baina. Iimel kadaa Japoon nii ceregyyd tomoo sajakan Sikar mozoos baruu Izaa manai kani karilcaata Mongol Arad Res dyybliikiin kile teeşe dabkin mel kize orobo. Iimel kadaa japoonii avantiuristaanud bol soveediin dunda aaziin respyybligyydtei ki letei Sc—Dzian moziin generaal nuudin eelzeete mejeerkeledende ka nalabaa josotoi. Ede bygediigi kamtatsaad yzebel Soveed kolboo ndo dobtolkiin ergen froonto baiguulza baisan kereg meo bol ka jum.

Soveed Kolboon bolbol eeriingee ulasiin azalçadiin zeerleer tekeeregdesen Dorono—Kitadiin temer zamiigi Manzuuriilu zasagta kudaldaka kyseltei baisanaa çangata medyylbe. Zygeer Japoonii zasag ba tyynii ali niurganda be jee daldalagça Manzuuriin zasag ene temer zamiigi kudaldan abka kysel ygei, karin miin (telberigygeer) bulimtaraz abkiigi sanaaçaalza baina. Iimel tula Manzuuriin çinoovniguud bol eesedingee japoonii naçaalniguudiin zaabariaar DKTZ deere cag yrgelze kuu li busiigi yildeze baina. Ene uçar bolbol gancakan bulimtaralgiin be tedkel bişe, men ondoo zorilgotoi gebel: soveed zasagiigi dain cere giin zamda oruulkiin, soveed sojuztai tulaldakiin zorilgotoi.

Gancakanla aman keleer bişe bodoto keregeer ileryylegdesen Sovveed Kolboonii amagalaniigi kyse ke sanal, gancakanla tyryyşiin tanaziliin eceste agu iike debzesen ulaan cereglin kyçen—ene ko iol Dorono Kizaar deere beled kegdeze baiaa tesereliigi dab dee re saatuulza baina. Zygeer, suugaaşiigi Kolboonii amagalan suugaaşiigi japoonii imperialiistanuud buruu oilgono, kyçe ygeidee iigeze suu na geze oilgono. Bidener kyçetei dee amagalan suunabdi. Kerbee Japoonii imperialistanuud manai kiiede dobtolzo oroo bol 1934 onii ulaan cereg kadai 1905 onii kaan tanai ceregtei adali bişiini tyrgen medeke aazaza.

Nek. Moolotov bol SSRK iin TGK-iin 4 dygeer seessi deere kelsen yge dotoroo kelsen: „imperialis bulimtaralgaanuud tukai sanaaçalan bisalgaza baisan kara yzelte faşils laagerlin tomootod ecesiin syylde eesedingee kyzyy gi kuga muskuulna."

SSRK-iin TGK iin seessi deere nek. Moolotoviin iledkel ba nek. Litviinoviin yge kojor bol Soveed Kolboonii amagalan sanaliin demon craaca men. Enyyniigi bykedelekein sonin biçegyyd temdeglene

Tede japoonii zarim soninuud bol kerbee imperialis komo koişuuliin dobtolko boloo Jumkadani SSRK bol eris gegçrin cuka riuulalta ekeer beleu geze temdegleke uçartai boloo.

Redaagtor S. ŞIRABOON.

Тип. „БМ П." „Унэн" Бурлид № 263